

יהודי של דף העשרה לשיעורי מצדיקי הרבים

הדף היומי שע"י

ש"ס

איחוד שיעורי התורה בישראל

כ"ח ע"א לקבלת הגיליון במייל torat.israel4@gmail.com

סכנום עצמי

נערך ע"י הרבני הרב נריה כהן שליט"א, הארות והערות יתקבלו בברכה במייל: C7673808@gmail.com

- 1) לרבי אלעזר בן עזריה נעשה נס והיה נראה מבוגר ב-52 שנה יותר מגילו האמיתי. א. נכון. ב. לא נכון.
- 2) הגיע זמן תפילת 'מנחה' ועדיין לא התפלל 'מוסף'. איזו תפילה יקדים?
א. מדין 'תדיר קודם', עדיף שיקדים ויתפלל מנחה. ב. כיון ש'זמן מוסף' עומד לעבור, יקדים 'מוסף'. ג. מחלוקת תנאים.
- 3) רבי נחוניא בן הקנה בכניסתו נתן הודאה על חלקו וביציאתו התפלל שלא יארע דבר תקלה על ידו.
א. נכון. ב. לא נכון.

תחידודא

השאלות במדור זה הינן רשות

אחד ממשנתפי השיעור הקבועים לא בא, ויש חשש שיגרם רפיון. מניו שמותר לשאלו לסיבת העדרו בפני כולם?

למעשה

הגאון רבי מרדכי בונים זילברברג שליט"א - רב שכון הייב לתגובות ולהערות בכתובת מייל: 5740398@gmail.com

המג"א (בס' רפ"ו ס"ק ג') כתב וז"ל "נראה לי דאם הוא סמוך לערב ואין שהות להתפלל שתייהן יתפלל מוסף דמנחה יש לה תשלומין בערבית", ותמה עליו הדגול מרבבה כיצד נעלם למג"א ירושלמי מפורש שכתב באותו מקרה שעליו להתפלל מנחה שהיא תדירה ולא מוסף.

ובהגהות הרעק"א שם כתב לתרץ דברי המג"א שהירושלמי מדבר באופן שאין לו אפשרות להשלים המנחה אחר כך, כגון שמת לו מת בשבת שבמוצאי שבת חלים עליו דיני אנינות ולא יוכל להתפלל ערבית.

ועוד אופן כתב הרעק"א שהירושלמי מדבר באופן שהיה באפשרותו להתפלל מנחה עד עכשיו והיזיד ולא התפלל, ואם נפסוק דיתפלל מוסף ממילא הוא לגבי מנחה כמזיד כיון דעל ידי פשיעותו בא לו שאינו יכול להתפלל מנחה ובמזיד הרי אין לו דין תשלומין, ולכך עליו להתפלל מנחה.

איחר להתפלל מוסף עד זמן מנחה מה יתפלל תחילה מוסף או מנחה?

מתפלל של מנחה ואח"כ מתפלל של מוסף. כתב שו"ע או"ח (סי' רפ"ו ס"ד) היו לפניו שתי תפילות אחת של מנחה ואחת של מוספין כגון שאיחר מלהתפלל מוסף עד ו' שעות שהוא זמן תפילת מנחה, צריך להתפלל של מנחה תחילה ואח"כ של מוסף הגה: ומיהו אם הקדים של מוסף יצא (ב"י בשם הרשב"א). ויש אומרים, דהיינו דוקא שצריך עתה להתפלל שתייהן, כגון שרוצה לאכול ואסור לו לאכול עד שיתפלל מנחה, אבל אם אין צריך עתה להתפלל מנחה, יכול להקדים של מוסף. הגה: ומיהו אם הגיע מנחה קטנה, יתפלל מנחה תחלה. ויש מי שהורה שאין עושים כן בצבור להקדים תפלת מנחה לתפלת מוסף כדי שלא יטעו:

אם הוא סמוך לערב ואין בידו זמן מספיק להתפלל מוסף ומנחה מה יעדיף?

עשה נא טובה נצחית לנשמת יקירך! הנצח את שמו בדף שבו לומדים מאות שיעורי תורה ואלפי יהודים הלומדים לאורו בטל' 6527*

טל': 0722-146676 | סווקד 24 שעות כוכבית זכות 6527*

שלוש רבעי מיל (שהוא שלוש עשרה וחצי דקי) לאחר השקיעה נחשב עדיין ליום, הנידון הוא בכה"ג שעומד לפני גמר הזמן הזה שלאחר השקיעה (וכן היקל הרב מבריסק) אך להחזו"א (עיי' דינים והנהגות) שסובר שלאחר השקיעה הוא כלילה גמור כל הנידון הוא בכה"ג שעומד זמן קצר סמוך לשקיעה.

כ"ה ע"ב

האם תפילות רבי נחוניא בן הקנה חובה או רשות? בכניסתו מה הוא אומר. הרמב"ם בפירוש המשניות והרע"ב דייקו מלשון בכניסתו מה הוא אומר שלא אמר מה היה רבי נחוניא אומר **אלא מהו אומר**, שחז"ל תיקנו את תפילות אלו **חובה** לכל אדם, אך הריטב"א כתב שהוא רק **רשות**, ובשו"ע (סי' ק"י ס"ח) כתב הנכנס לביהמ"ד יתפלל יהי רצון וכו' וביציאתו יאמר מודה אני לפניך ה' אלוקי ששמת חלקי מיושבי בית המדרש, והמ"ב הביא את דברי הרמב"ם בפירוש המשניות דשתי תפילות אלו חובה, – ולשאלת רבים אמר הגר"ח קנייבסקי שליט"א **דאין תפילה זו חובה גמורה אלא מצוה.**

מי צריך לומר תפילת רבי נחוניא בן הקנה

האריז"ל היה אומרה כל בוקר, והט"ז כתב דלאו דוקא הנכנס לבית המדרש אלא ה"ה מי שיושב ולומד ביחידות ובפרט אם הגיע להוראה צריך להתפלל שלא יטעה בלימוד והוראה (מ"ב שם סקל"ד ל"ה ואומרים אותם גם בשבת, ומשקה עמי ע"ח להגר"ח שליט"א). והגרא"מ שך זצ"ל היה אומרה קודם השיעור כללי.

מדוע אין נוהגין כולם להגיד תפילה זו

עיי' בחי' הגראמ"ה על המס' דף י"א ע"ב שהביא מהתויו"ט שתנא אמאי אין נוהגין להתפלל תפילה זו, וביאר שאנו נפטרינן בברכת אהבה רבה ואהבת עולם. ואמנם רבים וטובים אומרים תפילה זו ובדוק ומנוסה דמועיל לתלמודו.

עומד לפני המלך זהו מהותה של תפילה

וכשאתם מתפללים דעו לפני מי אתם עומדים. כתב הרמב"ם מתפילה פ"ד הט"ז "כיצד היא הכוונה שיפנה את לבו מכל המחשבות ויראה עצמו כאילו הוא עומד לפני השכינה לפיכך צריך לישב מעט קודם התפילה כדי לכוין את לבו ואחר כך יתפלל בנחת ובתחנונים", ובחי' הגר"ח הלוי על הלי' תפילה כתב שיש שתי כוונות שצריך בתפילה **א. כוונת המילים** וזה מעכב רק בברכה ראשונה **ב. דעומד לפני המלך** וזה מעכב בכל התפילה, דזהו מהותה של התפילה ובלא זה אינה נקראת תפילה כלל. ובגליונות חזו"א כתב על דברי הגר"ח דהרגשה דעומד לפני המלך הוא דבר קשה מאוד ובקל ע"י היסח הדעת אינו בכלל זה.

ויש להעיר על ביאור זה שהוא גלגל החוזר דהרי זה ברור שאדם שדחה את תפילת המנחה לסוף היום ולבסוף נאנס ולא התפלל יש לו דין תשלומין אף שהיה לו אפשרות להתפלל במשך היום כולו, וכן זה פשיטא שאם ידע שבסוף היום יגרם לו אונס ובכ"ז דחה תפילתו לסוף היום נחשב למזיד, וכאן הדברים מורכבים שהרי אם יצטרך להתפלל מוסף יתברר שהזיד במה שלא התפלל מנחה שהרי אף בסוף היום לא היה לו אפשרות להתפלל מנחה, ואם נחשב כלפי מנחה למזיד ואין לו תשלומין א"כ עליו להתפלל מנחה שהיא תדירה, ואם יתפלל מנחה א"כ לא פשע ויש לה תשלומין ועליו להתפלל מוסף.

והמ"ב (רפ"ו ס"ק י"ג) הביא את דברי המג"א ושאלת הדג"מ וכתב דהרעק"א מיישבו בדוחק, ומשמע שלא הכריע בזה.

האם דברי המג"א שייכים אף לגבי סעודות

השבת- האם להעדיף סעודה שלישית או מנחה? בשבתות החורף הקצרות מצוי שלפעמים אדם הולך לנוח מיד לאחר הסעודה ע"מ לקום לתפילת מנחה, אך למעשה כשהוא מתעורר הוא מגלה שהוא נמצא זמן קצר ממש לפני השקיעה ואין באפשרותו גם להתפלל מנחה וגם לאכול סעודת שלישית, ויש לדעת מה עליו להעדיף.

ומה הדין ביהודי שנרדם מיד לאחר מוסף והתעורר לפני השקיעה כך שעליו לאכול ג"כ סעודה שניה, ובפשטות אין חילוק בין המקרים והשאלה היא אותה שאלה.

ולכאורה זה תלוי במחלוקת המג"א והדגול מרבבה, דלמג"א סעודת שבת עדיפה על מנחה כיון שליש' בה תשלומין, ולדגול מרבבה מנחה עדיפה אף שיש לה תשלומין כיון דתדיר עדיף.

ובספר אבני ישפה מביא בשם הגר"ש אלישיב זצ"ל דמנחה עדיף על סעודה שלישית אף למג"א, משום דסעודה שלישית היא סעודה קלה שהרי י"א שיכול לעשותה אפי' בפירות כמבואר בשו"ע (רצ"א ס"ק ה'), ונמצא לדבריו דיהא חילוק בין שני השאלות דבסעודה שלישית לכו"ע תפילת מנחה קודמת, ואילו בסעודה שניה יהיה תלוי במחלוקת המג"א והדג"מ.

ונראה שאין לדמות בין ענין המג"א לנידונינו, דסעודות שבת הן מדברי קבלה ואסמכוהו אקרא, כמובא במ"ב (רצ"א ס"ק א') וז"ל 'חייב אדם לאכול שלוש סעודות בשבת, ואסמכוהו אקרא דכתיב 'ויאמר משה אכלהו היום כי שבת היום לה' היום לא תמצאהו בשדה', ותלתא 'היום' כתוב בקרא זה, וא"כ כאן אף הדמ"ר יודה שעדיף סעודת שבת שהיא מדברי קבלה על פני מנחה שהיא מדרבנן.

ויש לציין שנידון זה משתנה בין המ"ב לחזו"א דלדעת המ"ב (עיי' מ"ב רל"ג סק"ד ובשעה"צ שם סק"י"ט) שאפשר לסמוך בדיעבד על שיטת ר"י שעד

לשמייעת תשובות לשאלות לחידוד וכן תגובות נוספות לדפי יהודי של ש"ס בטל': 077-9710320 שלוחה חמש, תשע ארבע. | למענה על שאלות הסיכום בשלוחה חמש, תשע, שתיים. | פרטים על התוכנית ומידע כללי בשלוחה 6

נר ד' נשמת אדם

הלימוד היום יוקדש לעילוי נשמות:

טל': 0722-146676 | מוקד 24 שעות כוכבית זכות 6527*

דף העשרה לשיעורי

הדף היומי שע"י

יהודי של ש"ס

מצדיקי
הרבים

איחוד שיעורי התורה בישראל

דף כ"ט לקבלת הגיליון במייל torat.israel4@gmail.com

סכּוּם עצמי

נערך ע"י הרחי"ג הרב נריה כהן שליט"א, הארות והערות יתקבלו בברכה במייל: C7873808@gmail.com

1) אלו נשים נפקדו בראש השנה ?

א. שרה רחל וחנה.

ב. שרה רבקה ורחל.

ג. שרה רבקה רחל וחנה.

2) במוצ"ש סיים התפילה ונזכר שלא אמר 'אתה חוננתנו' בברכת 'חונן הדעת'. מה יעשה ?

א. חוזר.

ב. אינו חוזר, משום שיכול לאומרה על הכוס.

3) בארץ ישראל קיללו את מי שמתפלל 'מנחה' סמוך מאוד לשקיעה.

א. נכון.

ב. לא נכון.

חידודא

השאלות במדור זה הינן רשות

האם ראוי להגיש לחזרת הש"ץ אדם שלא התפלל תפילת לחש ?

למעשה

הגאון רבי מרדכי בונים זילברברג שליט"א - רב שכון הי' ביב לתנוכות ולהערות בכתובת טייל: 5740398@GMAIL.COM

ויש לדון האם יכול להציל את השמו"ע ע"י שיטעם עתה דבר מאכל קודם הבדלה, שהדין הוא דאם שכח 'אתה חוננתנו' וגם טעם קודם שהבדיל על הכוס קונסים אותו שיחזור ויתפלל, וא"כ ע"י שיטעם עתה קודם הבדלה יתברר שהיה צריך לחזור ולהתפלל והשמו"ע השני שלו היה נצרך, או שנימא דאין טעימתו עתה מועילה למפרע כיון שחזר קודם שנתחייב על כך?

והנה בעיקר הדבר שהשוכח 'אתה חוננתנו' וטעם קודם שהבדיל על הכוס צריך לחזור ולהתפלל, נראה פשוט שאי"ז עונש דאיזה עונש הוא זה לחזור ולהתפלל, ואם צריך להענישו יש צורות רבות אחרות כיצד מענישים.

שכח אתה חוננתנו וחזר בטעות על התפילה שלא כדין, האם מועיל שיטעם קודם ההבדלה כדי להציל את השמו"ע השני?

מפני שיכול לאומרה על הכוס. מעשה ביהודי ששכח לומר 'אתה חוננתנו' בתפילת ערבית של מוצאי שבת, וגמר את השמונה עשרה, ואף שהדין הוא שאין צריך לחזור מפני שיכול להבדיל על הכוס, הוא היה סבור שעליו לחזור, וחזר והתפלל שמו"ע עם 'אתה חוננתנו', ובסיום התפילה שאלו אחיו שהמתין לו מדוע האריך היום שלא כהרגלו, וכשסיפר לו מה שארע, אמר לו אחיו שכל השמו"ע השני שלו היה לבטלה כיון שהשוכח 'אתה חוננתנו' אינו צריך לחזור.

עשה נא טובה נצחית לנשמת יקירך! הנצח את שמו בדף שבו לומדים מאות שיעורי תורה ואלפי יהודים הלומדים לאורו בטל' 6527*

טל': 0722-146676 | נזקד 24 שעות כוכבית זכות 6527*

ולכך אם יודע שיהא מוכרח לטעום קודם הבדלה אי"כ אין טעם שיחכה עם החזרה על התפילה לאחר הטעימה אלא מעיקרא יתקן את תפילתו וכך יבדיל בתפילה באתה חוננתנו יחד עם ההבדלה העתידית על הכוס.

כט' ב'

להקדים תפילת מנחה לפני השקיעה

בגמ' לייטי עלה במערבא אמאן דמצלי עם דמדומי חמה. ועי"כ יש לזוהר מאד שלא לאחר תפילת מנחה עד סמוך לצאת הכוכבים ולכתחילה בודאי אין לאחר אפילו עד אחר השקיעה ומוטב להתפלל בזמנה ביחידות מלהתפלל אח"כ בציבור, אך בדיעבד ושעת הדחק גדול יוכל לסמוך על דעת המקילים להתפלל אחר השקיעה עד רבע שעה קודם צאת הכוכבים וכו', אך כל מה שיכול להקדים מחוייב להקדים כדי שלא יכנס בספק בין השמשות, אכן אם כבר נראו אפילו שני כוכבים שהוא בין השמשות כבר עבר זמן מנחה בודאי דזהו סימן ללילה ובעו"ה ראיתי הרבה אנשים שהורגלו להתפלל מנחה זמן הרבה אחר השקיעה עד ממש שהכסיף אדמימות החמה דזהו ודאי שלא כדן הוא (משנ"ב סימן רלג ס"ק יד ושעה"צ ס"ק כ"א).

באיזה נסיעה צריך לומר תפילת הדרך?

היוצא לדרך צריך להתפלל תפילת הדרך. היוצא לדרך שארכה לפחות פרסה (להחזו"א הוא 4700 מטר ולהגר"ח נאה הוא 3850) אומר תפילת הדרך, ויש לאומרה לאחר שכבר יצא לדרך שהוא קצת יותר משבעים אמה מהבית האחרון שבעיר (להחזו"א 41 מטר ולהגר"ח נאה הוא 35 מטר) ואין לאומרה אלא פעם אחת ביום (שו"ע ס"י ק"י סדוה), והיוצא ביום והמשיך הליכתו גם בלילה, הלילה הולך אחרי היום בזה (שו"ת שבט הלוי ח"ח מסי קס"ז).

אמר תפילת הדרך והוצרך לחזור לביתו מה יעשה שלא תהיה ברכתו לבטלה?

אמר תפילת הדרך וקודם שהספיק לצאת פרסה הוצרך לחזור לביתו צריך להמשיך עד פרסה שלא תהא ברכתו לבטלה (שו"ת באר שבע מ"ה, והגר"א גניחובסקי זצ"ל היה פעם ששכח לומר תפילת הדרך בבואו מירושלים עד שהגיע כבר תוך פרסה סמוך לעיר דמבואר בשו"ע שם ס"ז שבהגיעו פרסה סמוך לעיר שרוצה ללון בה לא יאמר תפילת הדרך בברכה ועל כן החליט להמשיך את הנסיעה לאחר שימסור את השיעור הקבוע שלו בב"ב ונסע עד צומת רעננה ששם בקרבת מקום יש קטע שלא מיושב ובירך תפילת הדרך ושב לביתו (עי' אגן הסהר עמ' 546), והגרא"ל שטינמן זצ"ל אמר שאם נוסע סתם בלא תכלית אין זה בכלל דרך ולא יועיל אם ימשיך פרסה מהעיר, וצ"ע).

ולהדיא כתבו התוס' בפסחים (ק"ב ע"א ד"ה מניחו) דגם אם אכל בהיתר כגון שהיה מוכרח לאכול צריך לחזור ולהתפלל, ואף שהמהרש"א תמה על התוס' דכיון שקנס הוא מה שייך לקונסו באכל בהיתר, אך דברי התוס' לא יזו ממקומם, ומבואר שאף באכל בהיתר חוזר, ועל כרחך אינו עונש.

אכילה קודם הבדלה פוגמת את ההבדלה

אלא הטעם שצריך לחזור ולהתפלל הוא, דהנה איכא מ"ד לקמן בגמ' דאם טעם קודם הבדלה אין יכול יותר להבדיל על הכוס, וטעמו הוא דהטעימה הראשונה במוצאי שבת צריכה להיות טעימה של הבדלה, ואם טעם קודם הבדלה הבדלתו פגומה ואינו מבדיל על הכוס כלל. ואף שלהלכה קיי"ל שאף אם טעם מבדיל היינו בדיעבד, אבל ודאי שאף לדין הבדלתו נפגמה ע"י הטעימה, וא"כ זהו הטעם שאם שכח 'אתה חוננתנו' וטעם קודם שהבדיל צריך לחזור ולהתפלל, דכיון שאין לו את האפשרות להבדיל על הכוס באופן הראוי מחוייב לחזור ולהתפלל ולהבדיל בתפילה. וא"כ נמצא שחכמים לא קנסו אותו לחזור ולהתפלל, אלא אמרו חכמים דכיון שע"י טעימתו נפגמה ההבדלה קנסינן ליה שלא יוכל לסמוך על ההבדלה על הכוס לבד, וממילא צריך לחזור ולהבדיל בתפילה.

וא"כ נראה שבנידוננו יכול להציל את תפילתו ע"י שיטעם קודם הבדלה, דע"י הטעימה נפגמה הבדלתו ואין יכול לצאת בהבדלה על הכוס לחודא, וא"כ נתברר למפרע שתפילתו השניה אינה לבטלה כיון שרק על ידה יוצא ידי חובת הבדלה.

שכח אתה חוננתנו ואין לו כוס להבדיל

כתב השו"ע (רצד ס"ב) מי ששכח 'אתה חוננתנו' בערבית של מוצאי שבת ואין לו כוס להבדיל באותו הלילה וסובר שגם למחר לא יהיה לו צריך לחזור ולהתפלל, והיינו דאף שיכול להבדיל עד יום ג' מ"מ אין סומכין אלא על מה שיבדיל בלילה או ביום ראשון, אבל אם יהיה לו כוס רק ביום שני או שלישי צריך לחזור ולהתפלל.

וביאר הרעק"א דהחילוק בין הימים הוא, דאם יהיה לו כוס ביום ראשון יכול להתענות עד יום ראשון, אבל אם יהיה לו רק ביום שני או שלישי יהיה מוכרח לאכול קודם הבדלה, וכיון שאנו יודעים שבעתיד יהיה מוכרח לאכול קודם הבדלה כבר מעתה אנו אומרים לו לחזור ולהתפלל.

ומבואר מדברי הרעק"א שאף שעדיין לא טעם ואין לו קנס לחזור ולהתפלל אם יודע שיצטרך לטעום קודם הבדלה אומרים לו שיחזור ויתפלל כבר מעתה, ומוכח להדיא שאי"ז עונש וכיוצ"ב דכיצד נענישנו מעתה אם עדיין לא טעם, אלא הוא כביאור הנ"ל שהצורך לחזור ולהתפלל הוא משום שלאחר הטעימה ההבדלה על הכוס לבד כבר לא תעלה לו,

לשמיעת תשובות לשאלות לחידוד וכן תגובות נוספות לדפי יהודי של ש"ס בטל': 077-9710320 שלוחה חמש, תשע ארבע. | למענה על שאלות הסיכום בשלוחה חמש, תשע, שתיים. | פרטים על התוכנית ומידע כללי בשלוחה 6

נר ד' נשמת אדם

הלימוד היום יוקדש לעילוי נשמת:

טל': 0722-146676 | מוקד 24 שעות כוכבית זכות 6527*

יהודי של ש"ס

דף העשרה לשיעורי

הדף היוזמי שע"י

מצדיקי
הרבים

איחוד שיעורי התורה בישראל

עשה נא טובה נצחית לנשמת יקירך! הנצח את שמו בדף שבו לומדים מאות שיעורי תורה ואלפי יהודים הלומדים לאורו בטל' 6527*

ל' ע"א לקבלת הגיליון במייל torat.israel4@gmail.com

סבבונים
עצמי

נערך ע"י הרה"ג הרב נריה כהן שליט"א, הארות והערות יתקבלו בברכה במייל: c7873908@gmail.com

1) כדאי לסדר תפילתו הפרטית בלשון רבים.

א. נכון.

ב. לא נכון.

2) סיים תפילת 'שמונה עשרה' וצריך להתפלל שוב, כגון: טעה או תפילת 'מוסף' לאחר

'שחרית', את התפילה השניה מתפלל מיד.

א. נכון.

ב. לא נכון.

3) בליל ר"ח טעה ולא הזכיר 'יעלה ויבוא' - חוזר לראש.

א. נכון.

ב. לא נכון.

חידודא

השאלות במדור זה הינן רשות

ר"ח שחל בב' ימים, איזה יום נחשב עיקר ר"ח ?

למעשה

הגאון רבי מרדכי בונים זילברברג שליט"א - רב שכון חי' ביב לתנובות ולהערות בכתובת מייל: 5740398@GMAIL.COM

מהו כובד ראש

אין עומדים להתפלל אלא מתוך כובד ראש. ופירש רבינו יונה כובד ראש לאו דוקא אלא דרך משל הוא כלומר מפני שראשו הוא עיקר כל האיברים וכשמכביד אותו עליו כל איבריו נכנעים ויושב בהכנעה כך המתפלל צריך שישב באימה ובהכנעה כדי שתהא תפלתו רצויה ומקובלת, וכתב ערוך השולחן סי' צ"ג אין עומדין להתפלל אלא מתוך

תפילת הדרך – לאמרה מעומד

אפילו מהלך. עיי' בתוס' אי קי"ל דשרי מהלך, והרבה צדיקים נהגו לדקדק להעמיד המכונית ויצאו לאמרה מעומד, וכן הרב מבריסק זצ"ל שמעתי שנהר כן, וכן נהג מו"ר הגראי"ל שטיינמן זצ"ל. וזו סגולה נפלאה להגיע למחוז חפצו לשלום.

ל' ע"ב

כובד ראש כלומר בהכנעה ואימה ולזה מועיל
השהייה קודם התפלה להתבונן בגדולתו של
הקדוש ברוך הוא ובשפלות עצמו ולא יעמוד
בתפלה מתוך שחוק וקלות ראש ולא מתוך דברים
בטילים ולא מתוך כעס אלא מתוך שמחה של מצוה
כלומר דאף מי שאינו יכול לעמוד מתוך כובד ראש
מיהו עכ"פ לא יעמוד מתוך שחוק וקלות ראש
ומדברים בטילים ומכעס.

חסידיים היו שוהין שעה אחת קודם התפילה.
וכתב רבינו יונה חסידיים הראשונים היו שוהין
שעה אחת ומתפללין אף על פי שבהרבה מקומות
כשאומר שעה אינו ר"ל שעה דוקא אלא זמן מועט
הכא אינו כן אלא **שעה ממש** דהכי אמרי' בגמרא
(דף לב ב) היו שוהין שעה אחת קודם תפלה ושעה
אחת בתפלה ושעה אחת אחר תפלה ושאלו התם
כיון שכך היו שוהין בכל תפלה ותפלה תורתם
ומלאכתם אימתי נעשית ומהדרינן מתוך שחסידיים
הם תורתם מתקיימת ומלאכתן מתברכת.

לשמיעת תשובות לשאלות לחידוד וכן תגובות נוספות לדפי יהודי של ש"ס
בטל': 077-9710320 שלוחה חמש, תשע ארבע. | למענה על שאלות הסיכום
בשלוחה חמש, תשע, שתים. | פרטים על התוכנית ומידע כללי בשלוחה 6

נר ד' נשמת אדם

הלימוד היום יוקדש לעילוי נשמות:

טל': 0722-146676 | מוקד 24 שעות כוכבית זכות 6527*

יהודי של ש"ס

דף העשרה לשיעורי
הדף היומי שע"י

איחוד שיעורי התורה בישראל

עשה נא טובה נצחית לנשמת יקירך! הנצח את שמו בדף שבו לומדים מאות שיעורי תורה ואלפי יהודים הלומדים לאורו בטל' 6527*

לקבלת הגיליון במייל torat.israel4@gmail.com

ל"א ע"א

שרך עיי הרהיג הרב נריה כהן שליטיא, הארות והערות יתקבלו בברכה בסיייל: C7873908@gmail.com

1) כדי להגביר את הריכוז עדיף להתפלל בבית ללא חלונות.

א. נכון.

ב. לא נכון.

2) הרבה מהלכות תפילה נלמדו מ:

א. אברהם אבינו.

ב. חנה אשת אלקנה.

ג. חזקיהו המלך.

3) לשבת בתוך ארבע אמות של מתפלל:

א. מצוה.

ב. מותר.

ג. אסור.

השאלות במדור זה הינן רשות

האם כדאי לבקש מהקב"ה ילד חכם ?

הגאון רבי מרדכי בונים זילברברג שליטיא - רב שכון הי ביב לתגובות ולהערות בכתובת סיייל: 5740398@GMAIL.COM

אל יפטר אדם מחבירו אלא מתוך דבר
הלכה שמתוך כך זוכרהו. המציאות
היא שעיקר זכרונו של האדם משעת
פרידה, ולכך כדאי שיפרד ממנו מתוך

מדוע הנפטר מחבירו אל יפטר רק
מדבר הלכה

ל"א ע"ב

דבר הלכה שזה יהיה הזכרון הטוב ביותר ממנו.

סגולה נפלאה להתפלל בצד הצדיק

אני האשה הנצבת עמכם. בהגהת חתי"ס על שו"ע או"ח סי' ק"ב כתב שחנה רצתה דווקא להתפלל בד' אמות של צדיק שזהו סגולה נפלאה להתפלל בצד הצדיק. ונראה להוסיף דאף שמבואר בפסוק שעלי יושב על מזוזת היכל ה' והיינו בעזרה סמוך להיכל, ועיין תוס' סוטה (מ: ד"ה והאמר) שבעזרה אין ישיבה רק לעלי שהיה כהן גדול, ומשמע מזה דאף שהיתה בעזרה שמצד עצמו הוא מקום קדוש המסוגל לקבלת התפילה, מ"מ חיפשה להתפלל גם אצל צדיק שסגולה שהתפילה תתקבל. והגר"ח קנייבסקי שליט"א היה ביום הכיפורים ניגש להתפלל ליד אביו הק' הסטיפלר זצ"ל, ואמר שבשעת נעילה כולו פחד ורעדה ומעדיף להתפלל תחת צילו של אביו הגדול.

מתי צריך להתפלל רק בבית עם חלונות

בבית שיש בו חלונות. והנה רש"י בסוף פירקין פ"י הטעם משום שגורמין לו שיכוון לבו שמסתכל כלפי שמים ולבו נכנע, ולפ"ז לכאוי במקום שלא יראו השמים מהם (כגון שבית גבוה לפניו) לכאוי אין מעלה בחלונות, אבל רבינו יונה שם פירש שע"י האור תתיישב דעתו יותר ויוכל לכוון כראוי, ולפ"ז לא שנה. עוד כתב לפרש דר"ל שיהיו פתוחים כנגד המזרח כדמפורש בקרא נגד ירושלים שע"ז מכוון בתפילתו כנגד המקום יותר, וכ"כ הרמב"ם והשו"ע שיפתחם נגד ירושלים.

לשמיעת תשובות לשאלות לחידוד וכן תגובות נוספות לדפי יהודי של ש"ס בטל': 077-9710320 שלוחה חמש, תשע ארבע. | למענה על שאלות הסיכום בשלוחה חמש, תשע, שתיים. | פרטים על התוכנית ומידע כללי בשלוחה 6

נר ד' נשמת אדם

הלימוד היום יוקדש לעילוי נשמת:

טל': 0722-146676 | מוקד 24 שעות כוכבית זכות 6527*

דף העשרה לשיעורי

הדף היומי שע"י

יהודים של שע"ס

מצדיקי
הרבים

איחוד שיעורי התורה בישראל

עשה נא טובה נצחית לנשמת יקירך! הנצח את שמו בדף שבו לומדים מאות שיעורי תורה ואלפי יהודים הלומדים לאורו בטל' 6527*

סכנום עצמי

שרך עיי הרהיג הרב נריה כהן שליטיא, הארות והערות יתקבלו בברכה בסוייל: C7873908@gmail.com

לקבלת הגיליון במייל torat.israel4@gmail.com

ל"ב ע"א

1) כאשר הקב"ה אמר למשה שעם ישראל חטא, תשש כוחו של משה ולא יכל:

א. לעמוד.

ב. לדבר.

ג. להחזיק את הלוחות.

2) תפילה של מי אינה חוזרת ריקם:

א. המאריך.

ב. המכוון.

ג. המקדים לבוא.

3) אלו ד' דברים צריכים חיזוק תמידי בכל כוחו ?

א. תורה, תפילה, יראת שמים ודרך ארץ.

ב. תורה, תפילה, מעשים טובים ודרך ארץ.

ג. תורה, תפילה, מוסר ומעשים טובים.

חידודא

השאלות במדור זה הינן רשות

מה יותר גורם לאדם לחטוא, עניות או עשירות ?

למעשה

הגאון רבי מרדכי בונים זילברברג שליטיא - רב שכון הייב לתגובות ולחערות בכתובת סוייל: 5740398@GMAIL.COM

לאומרו בניגון ובנעימה, כי הוא שיר נאה
ונחמד למעלה. וכתב בספר היכלות שיש בו
פ"ז תיבות, וסימן, ראשו כתם "פז", וכתב

ברוך שאמר הוא השבח קודם התפילה
יסדר אדם שבחו של הקב"ה ואח"כ יתפלל.
כתב הטור סי' נ"א 'ברוך שאמר' צריך

הב"ח שישדו לומר ברוך שאמר קודם התפילה מהך דרבי שמלאי ברכות דף לב ע"א דחייב אדם לסדר שבחו של השי"ת ואחר כך יתפלל שמונה עשרה, כדכתיב (בדברים ג' כ"ג) ואתחנן אל ה' אתה החילות, זהו סידור שבחיו, ואחר כך התפלל אעברה נא הרי לפנינו מעלתה הנפלאה של ברוך שאמר.

ל"ב ע"ב

תפילת צדיקים לא ננעלה

ששערי תפילה ננעלו. כתב ב"חיי עולם" (ח"א פכ"ח) לצדיקים לא ננעלו שערי תפלה. עוד כתב שם דהכוונה שננעלו היא שאינו מובטח שיענה, אבל מ"מ התפילה מועילה, ונאמר בברכות דף לב ע"ב 'א"ר חנין א"ר חנינא כל המאריך בתפילתו אין תפלתו חוזרת ריקם'. [ונראה דהוא הדין המתפלל תפלה קצרה מאד אלא שהוא מבקש עליה זמן רב הוא בכלל המאריך בתפלתו] וסוף סוף יראה שתפלתו הועילה. ואמרו חז"ל במדרש שמואל פ"ד יש תפילה שמועילה מיד ויש שמועילה לסוף ג' ימים, ויש שמועילה בסוף ל' שנה. ומעיקרי התפילה שתהיה בהכנעה ובלבב נשבר. ויעויין במהרש"א (בי"מ דף נ"ט ד"ה מיום שנחרב) שכתב: ומשנחרב המקום ההוא ננעל השער אשר שם, ובעי תפילה ורחמים מרובים לפני המקום שיפתח מנעול השער ההוא.

על ידי שהאדם עוסק בתורה נפתחים שערי התפילה

כתב בספר אור תורה (שנדפס בסוף מעלות התורה) "ומה שלפעמים אין התפילה מועילה הוא מצד שאין התפלה יכולה לעלות למעלה כי הסט"א מפסקת... אבל ע"י שהאדם עוסק בתורה, הקול ההוא בוקע כל הרקיעים ולכן הוי מצלי היכא דהוי גרסי.

יעויין ברכות דף ח'. וכך כתוב במדרש תנחומא אמור ט"ז, שני בני אדם יושבים ועוסקים בתורה הקדוש ברוך הוא מקשיב שנאמר אז נדברו יראי ה' ויקשב ה' וישמע.

בעת תפילת ציבור נפתחים שערי תפילה

כתב הרמב"ם פ"ח מתפילה ה"א "תפילת הציבור נשמעת תמיד"... ויעויין בספר 'בנייהו' (ברכות לב ע"ב ד"ה מיום שחרב) שתמה הרי לעיל בדף ח' מבואר שאין הקדוש ברוך הוא מואס בתפילת הרבים ואם שערי תפילה ננעלן נמצא נמאס תפילת הרבים? והשיב וז"ל: "שלעולם בעת תפילת הציבור, שעה אחת בשחרית ושעה אחת במנחה וגם בערבית, נפתחין שערי תפילה ונכנסת תפילת צבור, וגם היחיד המתפלל בשעת תפילת הציבור, ג"כ נכנסת תפילתו בשערי תפילה עם הציבור, אך בשאר שעות נסתמין שערי תפילה", עכ"ל.

לא יאריך בתפילה קודם שימלא כרסו בש"ס ופוסקים

תורתן היאך משתמרת. כתב בעיון יעקב יש ללמוד מדברי הגמ' דמתחילה ימלא כריסו בלימוד תורה ש"ס ופוסקים, ואח"כ ינהוג עצמו במידת חסידות שישתמר תורה בקרבו. ובמגיד תעלומה כתב דאותם שלא מילאו כריסם, ולא למדו כל כך, אינם רשאים להאריך בתפילה להתבטל מלימוד, דהיאך יאמר עליהם "תורתן משתמרת", ואין התורה חקוקה בקרבם ועיין בספר הק' אגרא דכלה (פ' ויצא) דקבלנו מרבותינו הק' דגם לבעלי השכל הזך הדבקים בהשי"ת בשכלם, אם לא יכתתו גופם ויחדדו שכלם במתק אור התורה, להסיר קמשוני השכל ע"י חידוד התורה, לא תתקיים הדבקות וסופה בטלה, כי במשך הזמן בלא תורה יתמשך השכל ח"ו אחר החומר.

לשמיעת תשובות לשאלות לחידוד וכן תגובות נוספות לדפי יהודי של ש"ס בטל': 077-9710320 שלוחה חמש, תשע ארבע. | למענה על שאלות הסיכום בשלוחה חמש, תשע, שתיים. | פרטים על התוכנית ומידע כללי בשלוחה 6

נר ד' נשמת אדם

הלימוד היום יוקדש לעילוי נשמות:

טל': 0722-146676 | מוקד 24 שעות כוכבית זכות 6527*

דף העשרה לשיעורי

הדף היומי שע"י

ש"ס

יהודי של

מצדיקי
הרבים

איחוד שיעורי התורה בישראל

עשה נא טובה נצחית לנשמות יקירך! הנצח את שמו בדף שבו לומדים מאות שיעורי תורה ואלפי יהודים הלומדים לאורו בטל' 6527*

ס'כ"ג עצמי

נערך ע"י הרה"ג הרב נריה כהן שליט"א, הארות והערות יתקבלו בברכה במייל: c7673808@gmail.com

לקבלת הגיליון במייל torat.israel4@gmail.com

ל"ג ע"א

1) בברכה שניה מזכירים גשם, ואילו בברכה תשיעית מבקשים גשם.

א. נכון.

ב. לא נכון.

2) כל מי שאין בו דעה, האם לרחם עליו ?

א. מצוה.

ב. מותר.

ג. אסור.

3) מצוות הקב"ה אינן גזירות אלא רחמים.

א. נכון.

ב. לא נכון.

חידודא

השאלות בסדור זה הינן רשות

האם 'יראת שמים' היא דבר גדול או קטן ?

למעשה

הגאון רבי מרדכי בונים זילברברג שליט"א - רב שכונת חי ביב לתגובות ולהערות בכתובת טייל: 5740398@GMAIL.COM

עקרב פוסק לפי שהוא מועד יותר להזיק ונחש נמי אם ראה שהוא כעוס ומוכן להזיק פוסק ויש לדון האם סכנת נפילת טילים נחשב כמו נחש שאינו פוסק או כעקרב שפוסק, והנה כתב המ"ב

אם מותר להפסיק באמצע שמו"ע כשנשמעת אזעקה

אבל עקרב פוסק. וכן נפסק בשו"ע או"ח סי' קד ס"ג "אפילו נחש כרוך על עקבו לא יפסיק אבל

שם דהא דלא יפסיק היינו על ידי **דיבור** כגון לומר לאחר שיסירנה אבל ע"י הליכה מותר שהליכה לא נקראת הפסק, וכן מבואר ברמ"א שם עיי"ש. ולפי"ז הנידון אם סכנת נפילת טילים דומה לנחש או לעקרב הרי זה רק לענין אם חייב להפסיק מפני פיקוח נפש אבל ודאי דגם אם נחשב לנחש יכול להפסיק בהליכה.

ההבדל בין נחש לעקרב

והנה ההבדל בין נחש לעקרב דנחש רוב הפעמים אינו נושך משא"כ עקרב וכמבואר ברש"י והרמב"ם בפ"י המשנה והובא בבבא"ה"ל (שם), וכבר הקשו הא אין הולכין בפקו"ל בתר רובא וא"כ צריך לחוש למיעוט, וביאר הקובץ שיעורים (פסחים אות לב) דכיון שרובם אינם ממיתים נחשב כלא שכיח היזקא וממילא יש לסמוך על כך ששלוחי מצוה אינם ניזוקים אבל בעקרב פוסק דשכיח היזקא, ואולם בחורין ובסדקין דלא ידוע כלל אם יש שם עקרב מיקרי לא שכיחא היזקא וסומך על כך דשלוחי מצוה אינם ניזוקים, עיי"ש. ולפי"ז בירי טילים שיש לכל אחד רוב שלא יזיק אותו ממילא יש לסמוך על כך ששלוחי מצוה אינם ניזוקים ואין חייב להפסיק.

ואולם יש לחלק דנחש כל הסכנה שהנחש יזיקנו וכיון דאיכא רובא שלא יזיק הרי נחשב כלא שכיח היזקא ושלוחי מצוה אינם ניזוקים, אבל במקום נפילת טילים הרי אף שיש רוב שעליו לא יפול הטיל, מ"מ יפול הטיל במקום זה ונחשב למקום סכנה ושכיחא היזקא.

ועוד שמעתי ממו"ר הגרא"ל שטיינמן זצ"ל דבנחש הרוב הוא בנחשים עצמם דרובם אינם ממיתים משא"כ הטילים כולם מסוכנים וכל טיל שלא מזיק הוא נס ולא שייך לדון בזה רוב והוי כעקרב שמפסיקים בתפילה.

ועוד דבעיקר הקושיא איך סומכים על רוב בנחש הא אין הולכין בפיקוח נפש אחר הרוב, עי' בפשט ועיון להגר"מ שטרנבוך שליט"א שתירץ **דנחש אם לא מרגיזים אותו אינו נושך כלל ותלוי בדעת האדם אבל התקפת טילים שאינו תלוי באדם נחשב פקו"ל ועלי להפסיק.**

וכעיי"ז דעת הגרש"ז אויערבך זצ"ל (מובא בשמירת שבת כהלכתה פכ"ה הע' טו) שכיון שמותר להרוג הנחשים בשבת אף אם אינם רודפים אחריו מסתבר שאין לסמוך בזה על כך ששלוחי מצוה אינם ניזוקים, וגם מדוע שלא

יפסיק הרי יש לחשוש שמא מחמת הפחד לא יכוון בתפילה, אלא צריך לומר **שכיון שרואה שאין הנחש כועס הרי מובטח לו שלא יזיקנו.** ולפי"ז בהתקפת טילים אין לסמוך על רוב והרי זה פקו"ל וחייב להפסיק באמצע התפילה. ועוד הוסיף מו"ר הגרא"ל שטיינמן זצ"ל **שהתקפת טילים נחשב כעקרב שיש לחוש שימות מחמת הפחד, ועוד שודאי שאין דעתו מיושבת עליו ולא יכוון בתפילה ועליו להפסיק.** ע"כ.

ל"ג ע"ב

היאך מתפללים על יראת שמים?

הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים. ויש לשאול אם יראת שמים תלויה בידי שמים, היאך א"כ אנו מתפללים על יראת שמים 'חיים שיש בהם יראת שמים' התשובה שתפילה זה האמצעים שבידי אדם

ובעל החידושי הרי"ם, פירש פירוש נפלא על דרך הרמז למאמר חז"ל זה – "הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים". כאשר האדם מבקש מה' על ענינים גשמיים – חיים, פרנסה, בנים וברכה, הדבר תלוי "בידי שמים" אם לתת מענה לבקשה זו אם לאו, כי הכל על פי חשבונות שמים – יתכן שאין ראוי לתת לו, או שאין הדבר טוב עבורו חוץ מדבר אחד בו אין בודקים ומחשבים בשמים, והוא "חוץ מיראת שמים" – בעניני רוחניות אין הקב"ה מונע משום אדם את מבוקשתו. אם האדם מבקש מהקב"ה בכל ליבו ונפשו עניני יראת ה', ודאי שלא ישיב פניו ריקם, והדברים מבוארים ב"ספר חסידים" (סימן קל"א) וזה לשונו: "אם שואל אדם דבר שהוא שבח לבוראו, כגון על לימוד תורה או דבר אחד מחפצי שמים, ושופך את נפשו עליו – הקב"ה שומע תפילתו, אף אל פי שאין בידו מעשים טובים".

כל האומר שמע שמע. התוס' הביאו את דברי הירושלמי שדוקא בציבור אבל ביחיד שרי, והטור (סי' ס"א) כתב שאין לחלק בזה ומ"מ נשמע מזה דבציבור חמור יותר. ובשו"ע שם ס"ט כתב אסור לומר שמע שתי פעמים בין שכופל התבות שאומר שמע שמע בין שכופל הפסוק ראשון, ולענין מי שעבר וכל אם יצא? כתב המ"ב שם סקכ"ג שאם כפל הפסוקים יצא, ואם כפל התבות מסתפק אם יצא.

לשמיעת תשובות לשאלות לחידוד וכן תגובות נוספות לדפי יהודי של ש"ס בטל': 077-9710320 שלוחה חמש, תשע ארבע. | למענה על שאלות הסיכום בשלוחה חמש, תשע, שתים. | פרטים על התוכנית ומידע כללי בשלוחה 6

נר ד' נשמת אדם

הלימוד היום יוקדש לעילוי נשמות:

דף העשרה לשיעורי

הדף היומי שע"י

יהודי של שע"ס

מצדיקי
הרבים

איחוד שיעורי התורה בישראל

עשה נא טובה נצחית לנשמת יקירך! הנצח את שמו בדף שבו לומדים מאות שיעורי תורה ואלפי יהודים הלומדים לאורו בטל' 6527*

לקבלת הגיליון במייל torat.israel4@gmail.com

ל"ד ע"א

סכום עצמי

נערך ע"י הרה"ג הרב נריה כהן שליט"א, הארות והערות יתקבלו בברכה במייל: C7873808@gmail.com

1) אלו דברים אין להרבות בהם, אבל כשעושים אותם במידה הם יפים וטובים ?

א. סוכר, מלח ושומן רווי.

ב. שאור, מלח וסרבנות.

ג. שאור, יין וסרבנות.

2) שליח ציבור שטעה, סימן רע למי ?

א. לעצמו.

ב. לדורו.

ג. לציבור.

3) המתפלל בשדה במקום פרוץ ללא מחיצות, נחשב:

א. צדיק.

ב. עבריין.

ג. חצוף.

חידודא

השאלות במדור זה הינן רשות

מה שכרו של תלמיד חכם ?

למעשה

הגאון רבי מרדכי בונים זילברברג שליט"א - רב שכון חי ביב לתגובות ולהערות בכתובת מייל: 5740388@GMAIL.COM

לא יענה אמן אחר הכהנים מפני
הטירוף. כתבו הפוסקים (ע"י מ"ב סי

האם שמתפללים מתוך הסידור גם יש
חשש של טירוף?

קכ"ח ס"ק ע"א) שבימינו שמתפלל הש"ץ מתוך הסידור אין חשש מפני הטירוף ורשאי לענות אמן, והמנהג הוא דאף חייב לענות אמן, וה"מ לגבי אמן של ברכת כהנים אבל לגבי ברכת אשר קדשנו בקדושתו של אהרון, הרי ככל ברכת המצות דעלמא ואין סיבה שיענה אמן באמצע תפילתו.

וה"ה נמי, לגבי המתפלל בלחש ועומד בשים שלום בזמן שעומדים הכהנים לברך יפסיק וימתין, ויש להסתפק אם יענה אמן אחר ברכת הכהנים כמו ש"ץ, וצ"ע. אך מי אינו עומד בשים שלום ודאי לא יענה אמן, והדעת נוטה, אם אינו עומד בשים שלום אין לו להפסיק לשמוע. ואע"פ שיש מצוה להתברך, מ"מ כיון זהו הפסק הרי הוא כאנוס, ומי אנוס הרי הוא בכלל הברכה אף אם לא ישמע את הברכה, ולכך ודאי אין לו להפסיק. (הערות עמ"ס ברכות).

ובענין זה שאל הג"ר בן ציון ברוק זצ"ל: לכאורה מה מקום יש לטעות ולהתבלבל בגלל שעונה אמן?

ומוכח מדין זה שאין די באמירת אמן בפיו בלבד. אלא בעניית אמן צריך לכוון כל כך, עד כדי כך שהמכוון בה כראוי יש חשש שיטענה וישכח איך להמשיך את התפילה. (מכתב שמובא בכתר מלוכה עמ' ת"ג)

ל"ד ע"ב

מדוע בעלי תשובה עדיפים על צדיקים גמורים

מקום בעלי תשובה עומדין צדיקים גמורים אינם עומדין. בביאור מעלת

בעלי תשובה יותר ממעלת צדיקים גמורים. נראה שהוא משום שלבעלי תשובה יש זכויות יתירות, שהרי מי ששב מאהבה זדונותיו נהפכין לו לזכויות, וזה אין לצדיק גמור, שהרי לא נכשל בזדונות ח"ו. (לקט יושר עמ' קל"ו והפמ"ג בתיבת גומא דף ע"ו סע"ג)

עוד נראה לבאר, שבעלי תשובה מעלתם גדולה יותר, מפני שאחר ששקע בתאוות העוה"ז יש לו נסיונות קשים יותר מאשר לצדיק, וכלשון דרש משה 'לפי שיצא מפתח אותם תמיד לחזור על עבירות שעשו והורגלו בהם והם נלחמים ומתגברים עליו ביותר' וכיון שמתגבר על נסיונות אלו מדרגתו גבוהה יותר מן הצדיק שלא נסתאב מעולם ואין לו את הנסיונות האלו. וכן מתבאר בדברי הרמב"ם פ"ז מתשובה ה"ד

אבל שאין לו מקום להגיד קדיש כי אם בקיוסק שמתקבצים שם לתפילה מה יעשה?

חציף עלי מאן דמצלי בבקתא. אבל שאין לו מקום לומר קדיש כי אם במקום פתוח, דן בזה בשו"ת שיח יצחק (סימן מג) וכתב דקיי"ל בשו"ע (או"ח סימן צ ס"ה) אין להתפלל במקום פרוץ משום שמתפלל בלי כוונה, ואין לבו נשבר, עיי"ש במג"א סק"ו, ומבואר במסכת ברכות דף לד ע"ב אמר רב כהנא חציף עלי מאן דמצלי בבקתא. בבקעה שאין לבו נשבר שם, ואין לך מקום פרוץ יותר ממקום זה. ואי אפשר להמלט מבלבול הדעת בתפילה. לזאת אין שום היתר להתפלל במקום ההוא. עכ"ד השיח יצחק.

לשמועת תשובות לשאלות לחידוד וכן תגובות נוספות לדפי יהודי של ש"ס בטל': 077-9710320 שלוחה חמש, תשע ארבע. | למענה על שאלות הסיכום בשלוחה חמש, תשע, שתיים. | פרטים על התוכנית ומידע כללי בשלוחה 6

נר ד' נשמת אדם

הלימוד היום יוקדש לעילוי נשמת:

טל': 0722-146676 | מוקד 24 שעות כוכבית זכות 6527*

יהודים של ש"ס

דף העשרה לשיעורי הדף היומי שע"י מצדיקי הרבים

איחוד שיעורי התורה בישראל

עשה נא טובה נצחית לנשמת יקירך! הנצח את שמו בדף שבו לומדים מאות שיעורי תורה ואלפי יהודים הלומדים לאורו בטל' 6527*

סכום עצמי ל"ה ע"א

נערך ע"י הרה"ג הרב נריה כהן שליט"א, הארות והערות יתקבלו בברכה בס"ל: C7873808@gmail.com

לקבלת הגיליון במייל torat.israel4@gmail.com

(1) קדושת 'רבעי' נוהגת:

- א. רק בענבים.
- ב. בכל פירות האילן.
- ג. מחלוקת.
- (2) העוסק בתורה, גם ישתדל לפרנסתו.
 - א. נכון.
 - ב. לא נכון.
 - ג. מחלוקת תנאים.

(3) אלו דברים משביעים או משמחים ?

- א. יין משמח ומשביע, לחם ושמן זית רק משביעים.
- ב. לחם רק משביע, ואילו יין משמח, ובמעט גם משביע.

חידודא

השאלות בסדור זה הינן רשות

כיצד 'ברכת המזון' נקראת בפי חז"ל ?

למעשה

הגאון רבי מרדכי בונים זילברברג שליט"א - רב שכון ה' ביב לתנובות ולהערות בכתובת ס"ל: 5740398@GMAIL.COM

לשתות בלא ברכה אף היכא דהוא אנוס על הברכה שאינו יכול לברך, דזה היה שייך לומר רק אם היו אומרים חז"ל דהוא מצוה לברך אך כיון דאמרו אסור אין להתיר באנוס (ביאורו"ל סי' ס"ב סעי' ד ד"ה שלא יהא), ואמנם כתב המ"ב סי' ע"א

האם ברכה מצוה היא או איסור שאסור לאכול בלי ברכה, ומה הטעם שגוי אינו חייב בברכה הלא יש לו איסור גזל? אסור לו לאדם שיהנה מן העולם הזה בלא ברכה, ומש"ה אין להתיר לאכול או

ל"ה ע"ב

יחידים יכולים להגיע לדרגות שהתהיה עסקם בתורה לבדה

הרבה עשו כר"ש בן יוחאי ולא עלתה בידן, דוקא הרבה, שאנשים יחידים יכולים להמצא בכל עת באופן זה וזהו נאמר רק לכלל העולם שאין כולם יכולים לזכות לעלות למדרגה רמה זו להיות עסקם רק בתורה לבדה והקב"ה בודאי ימציא להם פרנסתם. (ביאורו"ל ס"י קנו ד"ה סופה בטלה).

על האדם להתבונן בעצמו מהו ההכרח האמיתי שאי אפשר בלעדו ומלאכתו עראי, היינו שיעשה רק כדי פרנסתו כל אחד לפי ערכו, אך בזה גופא צריך להזהר מפיתוי היצר שמפתהו שכל היום צריך השתדלות על הרוחה זו. והעיקר שיתבונן בעצמו מה הוא ההכרח האמיתי שאי אפשר בלעדו ואז יכול להתקיים בידו שיהא מלאכתו עראי ותורתו עיקר וכדי שלא ירמה אותו היצר יתבונן אילו הוא היה מתחייב לזון את חברו ולהלבישו לפי ערכו מה היה אומר אז איזה דבר הוא הכרח (מ"ב ס"י קנו סק"ב ושעה"צ סק"ב וסק"ג).

שלא ישתה עד שיוכל להתבטל ממצות הלילה

והא רבא הוה שתי חמרי כל מעלי יומא דפסחא. וכן פסק בשו"ע סימן תע"א ס"א ומ"מ פשוט שלא ישתה כ"כ עד שיוכל להשתכר ולהתבטל ממצות הלילה, ומכ"ש ביי"ש שלנו בודאי צריך ליזהר שלא לשתות הרבה שבדאי ישתכר וגם אין ברור הדבר בעיקר אי שייך ביי"ש טובא מגרר גריר כמו בין (מ"ב סימן תע"א סק"ח ושעה"צ סק"ט).

ראיה שיש מצוה אכילת מצה בכל כזית מצה שאוכל בליל הסדר

מדברי רבא שעשה תחבולות כדי לאכול יותר מצה בליל הסדר, יש ראיה למש"כ הנצי"ב דבליל ט"ו יש מצוה בכל כזית וכזית דאלי"כ מה הענין שיאכל מצה יותר מהשיעור כדינו שצריך כזית לדינה וכזית לאפיקומן (ברכת אברהם).

סק"ד) שמותר לאונן לאכול בלי ברכה שהרי אין עליו חיוב לברך, ואף שאונן חייב בלא תעשה אפילו הוא מדרבנן וכמוש"כ הביאורו"ל (סי' ס"א ד"ה מי שמת), ומוכח שאין זה איסור? וצ"ל שהאיסור נובע מחמת המצוה וכאילו גוזלו היינו את הקב"ה וכמו שפרש"י, ולכך אם יש מצוה ממילא יש איסור, ולכן אנוס שיש עליו מצוה אסור לו לאכול בלא ברכה אבל אונן שפטור ואין עליו מצוה אינו צריך לברך, ומטעם זה גוי אינו חייב בברכה ואף שגוי אסור בגזל משום דגוי פטור מברכה וא"כ אינו גוזל שאינו מברך.

חולה המאושפז בביה"ח ואינו יכול לברך מה יעשה?

חולה המאושפז בביה"ח ואינו יכול לברך כגון שיש כנגדו צואה או מי רגלים הורה הגר"ש ואזנר זצ"ל שנחשב אונס גמור והרי הוא כמו אונן שפטור מברכה ויכול לאכול בלי ברכה, ודוקא כשהעיכוב הוא לזמן מרובה, אבל אם העיכוב לזמן מועט אינו נחשב לאונס וחייב בברכה (עי' שבת הלוי ח"ו סי' כ"ג).

האם מי שאוכל במזיד בלא ברכה ראשונה מברך ברכה אחרונה, והאם האוכל מצה בלא ברכה נחשב כמצה גזולה?

בשו"ת אבני"ז (ל"ז) שדן בגדר מעילה במי שאינו מברך. ועיין בס' ברכת משה (תרס"ד) שחישוב ומצא שהאוכל ללא ברכה ימצא לפעמים שעובר על אחד עשר מצוות עשה ולא תעשה מלבד מה שהוא בנידוי ושמטא ופסול לעדות. ובס' פסקי תשובה (פיעטרקוב, ח"א ל"ח) הסתפק האם האוכל במזיד ללא ברכה ראשונה נחשב כמי שגזל את המאכל, ולפי"ז לא יצטרך לברך עליו ברכה אחרונה. ועוד הסתפק שם במי שאוכל מחוץ לסוכה, וכן האוכל ללא נט"י אם מברך על אכילתו. ועיין בשו"ת האלף לך שלמה שכ"א) שהאוכל מצה ללא ברכה לא יצא ידי"ח כיון שנהנה ללא ברכה כאילו גזל והוי כמצוה גזולה. וע"ע בשו"ת לבושי מרדכי (קל"ז) הסובר שיצא, וכ"כ בשיעורי הגרי"ש אלישיב (ברכות עמ' שס"ו) דשאני מצה גזולה שיש איסור בחפצא, משא"כ בלא ברכה שאי"ז איסור בחפצא. ועיין בס' הלכה למעשה (פ"א סק"ט) שנפק"מ לפי הנ"ל האם מותר לתת מאכל לקטן שאינו מברך, או דהוי כספי ליה איסורא.

לשמיעת תשובות לשאלות לחידוד וכן תגובות נוספות לדפי יהודי של ש"ס בטל': 077-9710320 שלוחה חמש, תשע ארבע. | למענה על שאלות הסיכום בשלוחה חמש, תשע, שתיים. | פרטים על התוכנית ומידע כללי בשלוחה 6

נר ד' נשמת אדם

הלימוד היום יוקדש לעילוי נשמת:

טל': 0722-146676 | מוקד 24 שעות כוכבית זכות 6527*

דף העשרה לשיעורי

הדף היומי שע"י

יהודי של ש"ס

מצדיקי
הרבים

איחוד שיעורי התורה בישראל

עשה נא טובה נצחית לנשמת יקירך! הנצח את שמו בדף שבו לומדים מאות שיעורי תורה ואלפי יהודים הלומדים לאורו בטל' 6527*

לקבלת הגיליון במייל torat.israel4@gmail.com

ל"ו ע"א

ס'כ'ום עצמי

נערך ע"י הרה"ג הרב נריה כהן שליט"א, הארות והערות יתקבלו בברכה בס"ל: 07673808@gmail.com

1) האם נוטלים רפואה בשבת ?

א. אסור בכל גווני.

ב. אם לא ניכר שעושה לרפואה מותר.

2) אכילה המזיקה לגוף, האם מברך ?

א. כן.

ב. לא.

ג. רק אם יש בה גם הנאת הגוף וגם צד נזק.

3) איזה עץ טעם עצו ופריו שווים ?

א. פלפלין.

ב. אתרוג.

חידודא

השאלות בסדור זה הינן רשות

האם צלף אסור בערלה, והאם נחשב כלאים בכרם ?

למעשה

הגאון רבי מרדכי בונים זילברברג שליט"א - רב שכון חי'ביב לתנובות ולהערות בכותבת ס"ל: 5740398@GMAIL.COM

סקמ"ג), ואולם תרופות אף אם הם ממותקות דעת הגרשז"א זצ"ל שאינם טעונים ברכה כיון שאינם נחשבים לאוכל (הליכות שלמה תפילה פ"יג סקכ"ז), ודעת הגריש"א זצ"ל שצריך לברך על תרופה ממותקת (זאת הברכה פ"יב עמ' 114), וכן ויטמינים הבאים

האם מברכים על תרופות ממותקות כיון דאית ליה הנאה מיניה בעי ברוכי. מאכל שנאכל למטרה רפואית אינו מברך עליו, אך אם יש קצת הנאה באכילתו, שיש לו טעם טוב צריך לברך עליו אף שאוכלו רק עבור תועלת רפואית (שו"ע סי' ר"ד ס"ח ומ"ב

לו' ע"ב

האם מותר לילדים לשחק בגוגואים של ערלה

והגרעינים חייבים בערלה. מבואר בגמ' שגרעינים שיש בהם פרי הראוי לאכילה אם הוא ערלה אסור באכילה, ויש להסתפק אם מותר לילדים לשחק בגרעיני משמיש ערלה האסורים בהנאה (עי' חשוקי חמד).

מה מברכים על זנגביל

כס זנגבילא. ועי' שע"ת סי' ר"ג בשם העמק ברכה דזנגביל ברכתו בורא פרי האדמה דוקא כשמרקחין חתיכות ממנו אבל אם הוא מעוץ וכתות עד שאינו ניכר מה הוא אע"פ שיודע שהוא זנגביל מברך שהכל, ולא הבנתי דהא בשמים שחוקים מבואר בשו"ע ס"ז דברכתם כדן ברכת אותם בשמים והיינו אף כששחוקים לגמרי, ואפי' למאן דמחמיר בתמרים שעשאן כעין עיסה שאבד ברכתו הקודמת אפי"ה לענין בשמים מודה דאף כשנימוח לגמרי אפי"ה מברך ברכתו הקודמת הואיל דאורחיהו בהכי לכתוש לגמרי וכמבואר בתה"ד סי' כט שהביא מקור לזה מפרש"י יומא פא ב שפירש על הימלתא בשמים כתושין המפטמין בדבש, והלא הימלתא קאי גם על זנגביל כדמוכח הכא בגמ' א"כ מוכח דאף כשהוא שחוק וכתוש אפי"ה מברך ברכתו הראויה משום דאורחיה בהכי, ואולי יש לומר דאף שהימלתא כולל גם זנגביל מ"מ לענין כתישה אפשר דיש לחלק בין זנגביל לשאר בשמים דזנגביל כשמרחקו בדבש אין דרך לכתשו כ"כ וע"כ אבד ברכתו הקודמת אם כתשו לגמרי, אבל מדברי עטרת זקנים וכן מהט"ז משמע לכאורה כמו שכתבנו וצ"ע. (ביאוה"ל סי' רג סעי' ו ד"ה על זנגביל).

בתוך סירופ ומערבים בהם טעם מתוק טעונים ברכה (הערות במס' ברכות).

האם מברכים על דברים מזיקים
הואיל וקשה לקוקיאני לא לברך קמ"ל כיון דאית ליה הנאה מיניה בעי ברוכי. מבואר בגמ' דמברכים אף על דברים מזיקים, ואמנם כל זה דוקא בדברים שאינם מסוכנים אלא קשים לגוף אבל דברים מסוכנים הורה הגרי"ש אלישיב זצ"ל שאין מברכים עליהם, ולכן אדם הסובל מסכרת קשה ואוכל עוגה המסכנת אותו אין מברך ברכה אחרונה, ואולם ברכה ראשונה מברך משום שברכה ראשונה מברכים אפילו על פירור אחד ופירור אחד אינו סכנה עבורו, ואולם מהגרא"ל שטיינמן זצ"ל שמעתי דאמנם פירור אחד אינו סכנה עבורו אבל כשאוכל כזית כל הכזית מסכן אותו כולל הפירור הזה ואף ברכה ראשונה לא יברך.

ר"ע אומר אין מתעשר אלא אביונות בלבד מפני שהוא פרי. וכן פסק בשו"ע סימן רב ס"ו שעל האביונות מברך בורא פרי העץ ועל העלין תמרות וקפריסין בורא פרי האדמה משום דאינן עיקר הפרי, וכתב הרע"א דבדיעבד אם בירך על הקפריסין העץ יצא משום דלהרבה פוסקים ברכתו העץ, ועל העלין ותמרות יש לעי' בדבר אף לפי מה שפסק המ"א סימן ר"ו דעל דבר שאינו עיקר הפרי יצא בדיעבד בברכת העץ דשמא אינן בכלל פרי עץ ובפרט על העלין שהם עלין בעלמא (מ"ב סימן רב ס"ק לט ושעה"צ ס"ק מ"ב).

לשמיטת תשובות לשאלות לחידוד וכן תגובות נוספות לדפי יהודי של ש"ס בטל': 077-9710320 שלוחה חמש, תשע ארבע. | למענה על שאלות הסיכום בשלוחה חמש, תשע, שתיים. | פרטים על התוכנית ומידע כללי בשלוחה 6

נר ד' נשמת אדם

הלימוד היום יוקדש לעילוי נשמת:

טל': 0722-146676 | מוקד 24 שעות כוכבית זכות 6527*

דף העשרה לשיעורי

הדף היומיומי ש"ע"י

יהודי של ש"ס

מצדיקי הרבים

איחוד שיעורי התורה בישראל

עשה נא טובה נצחית לנשמת יקירך! הנצח את שמו בדף שבוע לומדים מאות שיעורי תורה ואלפי יהודים הלומדים לאורו בטל' 6527*

לקבלת הגיליון במייל torat.israel4@gmail.com

לד' ע"א

סכום עצמי

נערך ע"י הרה"ג הרב נריה כהן שליט"א, הארות והערות יתקבלו בברכה במייל: c7873808@gmail.com

(1) מה מברכים על אורז?

- א. לפני - מזונות, אחרי - על המחיה.
- ב. לפני - מזונות, אחרי - בורא נפשות.
- ג. לפני - אדמה, אחרי - על מחיה.

(2) מהם 'כותבות'?

- א. סוג ירק.
- ב. תמרים.
- ג. תאנים.

(3) מתי מברכים 'שהחיינו'?

- א. האוכל פרי חדש.
- ב. המביא מנחה, לאחר שכבר זמן רב לא הביא.
- ג. המסיים את השי"ס.

חידודא

השאלות במדור זה הינן רשות

באר ברכת 'בורא נפשות'!

למעשה

הגאון רבי סרדכי בונים זילברברג שליט"א - רב שכון הי"ב לתגובות ולהערות בכתובת טייל: 5740398@GMAIL.COM

וצ"ע מסיי ר"ב סעי' יב' שאם אין דרך לאוכלם חיים אלא מבושלים אכלם כשהם חיים מברך שהכל, ואולי משום זה שינה הרמב"ם בפ"ג דברכות ה"ב ולא העתיק

מה מברכים על דגן חי?

הכוסס את החטה מברך עליה בורא פרי האדמה, ומכאן נובע דין השו"ע או"ח סי' רח סעי' ד שאכל דגן חי מברך בורא פרי האדמה,

הברייתא הזו כדרכו בכל מקום אלא כתב אכל דגן שלוק לאשמועינן דדוקא שלוק אבל לא חי ומשום דאין דרכו לאכול חי, ודלא ככס"מ שם, ואולי יש לתרץ גם לפסק השו"ע דמיני דגן כיון שהוא מוכן למזון חשיב יותר (ביאוה"ל ס"י רב סעי' יב ד"ה ואם אין דרך).

ספק אם אכל כדי שביעה צריך לברך כל הברכות כתיקונם

קפץ וברך ר"ע ברכה אחת מעין שלש א"ל ר"ג עקיבא עד מתי. פי' דר"ג סבר דצריך לברך על שבעת המינים ג' ברכות, וקשה מה היה דעתו של ר"ג בשאלתו הלא עכ"פ מחלוקת הוא ובכלל ספק הוא וא"כ יותר טוב לברך ברכה אחת מעין ג' מלהרבות בברכות, וצ"ל דאכל כדי שביעה דמחוייב מן התורה לר"ג לברך בהמ"ז, וע"כ היה לו לר"ע להחמיר בספקו ולברך ג' ברכות, וע"ז השיב לו ר"ע דאין זה בכלל ספק דהלכה כרבים. הרי דמוכח מכאן כדברי המג"א סימן קס"ח דהיכא דיש ספק בכדי שביעה אם לברך כל הברכות או מעין ג' צריך לברך כל הברכות אף שמן התורה יוצא במעין ג' במקום ג' כמו שכתב בדגמ"ר, והיינו משום דכיון שעכ"פ מחוייב מן התורה לברך מספק ממילא מחוייב לברך כל הברכות

כתיקונם ואע"פ שאינם מדאורייתא ממש כמו אם היה מחוייב בודאי, ודומיא דמה שכתבו הפוסקים בסימן ס"ז לענין ספק קרא ק"ש דחוזר וקורא עם ברכותיה וכ"ש הכא שנוסח בהמ"ז הוא ממרע"ה ויהושע כדאיתא בדף מח (משנ"ב סימן קס"ח סקע"ה ושעה"צ ס"ק ע"א)

ל"ז ע"ב

מה מברכים על מצה ברי"י (פירורי מצה המטוגנים יחד)

א"ל אביי אלא מעתה לתנא דבי ר"י. ומסוגית הש"ס הכא משמע דס"ל בדעת אביי דטיגון לא הוי כבישול, ולכאורה משמע בגמ' דרב ששת ורבא בשיטת רבא קיימי דבמנחות מברכין עליה המוציא אף בפחות מכזית משום דאיכא עליה תורתא דנהמא, וכן משמע במג"א סימן קסח ס"ק לו דטיגון במחבת לא הוי כבישול ומהני ביה תואר לחם ולפי דעת שארי האחרונים שם אין הכרח לדבריו וגם מתר"י מוכח קצת ג"כ דטיגון ובישול חדא היא וצ"ע למעשה, והנכון שבטיגון לא יאכל בשיש בו תואר לחם כ"א בתוך הסעודה (משנ"ב סימן קסח ס"ק נו ושעה"צ ס"ק נ"ב).

לשמיעת תשובות לשאלות לחידוד וכן תגובות נוספות לדפי יהודי של ש"ס בטל': 077-9710320 שלוחה חמש, תשע ארבע. | למענה על שאלות הסיכום בשלוחה חמש, תשע, שתיים. | פרטים על התוכנית ומידע כללי בשלוחה 6

נר ד' נשמת אדם

הלימוד היום יוקדש לעילוי נשמת:

טל': 0722-146676 | מוקד 24 שעות כוכבית זכות 6527*

יהודי של ש"ס

דף העשרה לשיעורי
הדף היומי שע"י

מצדיקי
הרבים

איחוד שיעורי התורה בישראל

עשה נא טובה נחצית לנשמת יקירך! הנצח את שמו בדף שבו לומדים מאות שיעורי תורה ואלפי יהודים הלומדים לאורו בטל' 6527*

דף ל"ח

סכום עצמי

נערך ע"י הרה"ג הרב נריה כהן שליט"א, הארות והערות יתקבלו בברכה במייל: C7673808@gmail.com

1) כובא דארעא כשעשאם מצה, נחשב 'לחם עוני' ואפשר לקיים בו מצות אכילת מצה בליל פסח.

א. נכון.

ב. לא נכון.

2) כדי להוריד את המרירות מהתורמוס, כמה פעמים צריך לבשלו ?

א. 1.

ב. 3.

ג. 7.

3) כדי לקיים מצוות אכילת מרור בליל פסח, צריך לאכול הירק כשהוא חי, ולא כבוש או מבושל או שלוק.

א. נכון.

ב. לא נכון.

חידודא

השאלות במדור זה הינן רשות

מנין שעדיף לאדם להוציא עצמו ממחלוקת, יותר מעניינים אחרים ?

למעשה

המאן רבי סרדכי בונים זילברברג שליט"א - רב שכון ה' ביב לתנזבות ולהערות בכתובת טייל: 5740388@GMAIL.COM

מה מברכים על מיץ פירות ועל פירות שריסקו אותם?

סיי ר"ב למד מדברי רש"י (להלן בד"ה טרימא) דדוקא פרי הכתוש קצת נשאר בברכתו בורא פרי העץ אבל אם נתרסק

גמ' מ"ט זיעה בעלמא היא. ופרש"י דאינו פרי לברך עליו בורא פרי העץ. והנה בב"י

לקבלת הגיליון במייל torat.israel4@gmail.com

לגמרי אבד ברכתו ואין מברכין עליו אלא שהכל ומשום דאבד צורתו. וכן פסק הרמ"א שם ס"ז, ולפי"ז לכאוי גם במיץ פירות לא צריך להטעם של זיעה שלא לברך עליו בפה"ע דאפי"ה הוא עיקר הפרי הוא נשתנה מצורתו. ואולם יש לומר דדוקא בבשר הפרי שייך לומר דנשתנה משא"כ מימיו דלא נשתנו אלא ורק שקודם היו בלועים בתוכו ועכשיו הם בפני עצמו. אבל באמת בלא"ה איכא בזה נפקותא לדינא דבפירות מרוסקים לכו"ע בדיעבד יצא אף אם בירך בורא פרי העץ וכמו שכתה הרמ"א שם משא"כ במי פירות כיון דזיעה בעלמא היא ולא חשיבי פירי שוב אפי"ה בדיעבד אם בירך עליהם בפה"ע נמי לא יצא (עי' בשעה"צ ס"ק נ"ד).

מה מברך על חיטים וירקות שגדלו בעציץ שאינו נקוב?

מצוי היום שמגדלים מלפפונים ועגבניות בעציצים שאינם נקובים, וכן עשו בשנת השמיטה ומרן החזו"א זצ"ל התיר לגדל כן בשנת השמיטה דאינו גדל בקרקע. ויש שאמרו כיון שכן לא נקרא פרי האדמה ויברך שהכל, וכ"ד רוב פוסקי זמננו, ויש חולקים דמברך בורא פרי האדמה דפרי זה נקרא פרי האדמה דאדמה נחשבת אדמה גם לאחר שנתלשה מן הארץ, (אגלי טל מלאכת דש אות ח' סק"ג), ואולם בלחם מחיטים שגדלו בעציץ שאינו נקוב מברך מזונות כיון שארץ מנותקת מן הארץ לא נקראת ארץ (עי' ח"א כלל נ"א סי"ד ושדה חמד אסיפת דינים מערכת ברכות ס"א אות ל"ה ושע"ת סי' ר"ז סק"א).

חובת לימוד הלכות ברכות בעיון

דאדם גדול הוא ובקי בברכות הוא. נראה מכאן שלא כל אדם גדול בהכרח הוא בקי בברכות, רק רבי זירא כאן אמרו עליו שהוא אדם גדול ובקי בברכות, ולכן החזו"א זצ"ל רשם "כיצד מברכין הוא מהחמורות שבחמורות" כפי שנמצא בכת"י, ותמה על הגר"ח מדוע לא עסק ב"כיצד מברכין" שהוא מההלכות

החמורות וראוי היה לאדם גדול כמוהו לעסוק בזה. וכל ת"ח חייב ללמוד הלכות ברכות בעיון שנוגע לכל אחד יום יום. ומו"ר הגראי"ל שטיינמן זצ"ל מיעט באכילה ואולם מהמעט שאכל היה לו כמעט כל פעם שאלות ספיקות על מה שאכל, ונכדו הגר"ג הוניסברג שליט"א שהיה עמו באכילתו הוציא מזה קונטרס שלם בהלכות ברכות.

חובת הזהירות בברכת הנהנין

ובספר חסידים (ס"ס מ"ח) מסופר על אחד שמת קודם זמנו ונתגלה לקרוביו ואמר שדנין אותי כל יום על שלא ברכתי ברכת הנהנין. ומסופר על הגר"א כשהיה בבית סוהר ראה יהודי שותה יין שרף בלי ברכה וגער בו, וא"ל הלא אני בלאו הכי עובר כל התורה, והשיב לו הגר"א שעל כל ביטול ברכה ג"כ תיתן את הדין ותיענש, ויש אומרים שהחזירו בכך בתשובה.

אדם שלא יודע מה לברך האם יכול לברך שהכל?

ברמ"א (סו"ס ר"ב) כתב דאם אינו יודע מה לברך יברך שהכל, ומבאר המ"ב (שם סקפ"ד) היינו אחר שלמד ואינו יכול לברך, אבל מי שלא למד לא יכול לפטור עצמו בברכת שהכל אלא ילך אצל חכם ללמדו ברכות.

ל"ה ע"ב

שאני התם דבעינן טעם מרור וליכא. לכאורה מכאן ראייה להחזו"א זצ"ל שאין יוצאין מצות מרור בחסה רק בחריין (חזרת) שהוא מר, ולפי זה אם הניחו את ה"חריין" פתוח זמן רב איבד מרירותו ואפילו גרע מחסה ואין יוצאין בו ידי חובה, ומיהו בבית הרב מבריסק זצ"ל לא הקפידו אפילו היה פתוח הרבה כל זמן שנשאר עדיין מרירות, ואדרבה כשזה מר מדאי יש לחוש שהוא שלא כדרך אכילתו. ומה שנהגו בחריין לכותשו במיקסר עד שאין ניכר צורתו, שמעתי מבעלי הוראה שיש לחשוש שאיבד בזה צורתו ואין יוצאין בו חובת מרור (טעם ודעת).

לשמיעת תשובות לשאלות לחידוד וכן תגובות נוספות לדפי יהודי של ש"ס בטל': 077-9710320 שלוחה חמש, תשע ארבע. | למענה על שאלות הסיכום בשלוחה חמש, תשע, שתיים. | פרטים על התוכנית ומידע כללי בשלוחה 6

נר ד' נשמת אדם

הלימוד היום יוקדש לעילוי נשמות:

טל': 0722-146676 | מוקד 24 שעות כוכבית זכות 6527*

